SUOMEN MATKAILUALAN LIITTO RY (SMAL)
Vilhonkatu 4 B
00100 Helsinki

Eduskunnan talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi **14.1.2021**

Suomen matkailualan liitto ry:n (SMAL) lausunto: Asia: HE 245/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Suomen matkailualan liitto ry (SMAL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta. Esitämme kunnioittavasti seuraavaa.

Yleistä

SMAL pitää tärkeänä sitä, että koronapandemian leviämisen rajoittamiseksi tehdään kaikki voitava. Toimenpiteiden on kuitenkin oltava oikeasuhteisia, jotta yritystoimintaa ja elinkeinovapautta ei rajoiteta tarpeettomasti. Mikäli toimintaa säännellään lain nojalla ja sen antamin valtuuksin siten, että sillä on yritysten talouteen negatiivinen vaikutus, tulee huolehtia siitä, että tämä kompensoidaan riittävällä tasolla yrityksille.

SMAL pitää ongelmallisena, että esityksen soveltamisalassa ovat kaikki liikennemuodot. Ne poikkeavat monilta merkittäviltä osin toisistaan. Osaan kuljetuksista on varattava paikka etukäteen, jolloin matkustajatietojen hallinnoiminen ja matkustajapaikkojen rajoittaminen on mahdollista. Suuressa osassa liikennettä, esim. junien tai muiden kuljetusmuotojen lähiliikenteessä lippujen etukäteisostaminen ei ole pakollista. Useat henkilöt käyttävät määräaikaisia lippuja. Tällöin kuljetusyhtiöllä ei ole tiedossa, ketä ja kuinka monta matkustajaa on kullakin reitillä kyydissä. Eri matkustusmuotojen niputtaminen yhteen on epäonnistunut ratkaisu.

Suomen covid-19-tartuntatilanne on useimpiin muihin maihin verrattuna alhainen. SMAL on sitä mieltä, että lisärajoituksia entisten lisäksi ei tarvita. Pikemminkin tulisi nopeuttaa tartuntalain muuttamiseen liittyvää lainvalmistelua, jolla mahdollistetaan etenkin romahtaneen kansainvälisen matkustuksen avaaminen terveysturvalliset seikat huomioon ottaen. Keinovalikoimaan tulee sisällyttää nopea rokotusohjelma, maskipakko etenkin liikennevälineissä, kaikkien saatavilla olevat pikatestaukset ja ennen kaikkea selkeät matkustuslinjaukset.

Tiedoksisaantioikeus epidemian havaitsemiseksi, selvittämiseksi ja tartunnan jäljittämiseksi (24 §)

SMAL pitää kannatettavana sitä, että matkustajien tietoja saadaan antaa epidemian leviämisen estämiseksi ja matkustajien oman terveyden suojelemiseksi terveyden- ja hyvinvoinnin laitokselle ja sairaanhoitopiiriin kuntayhtymän ja kunnan tartuntataudeista vastaavalle lääkärille silloin, kun yritys on muutoinkin kerännyt

asiakkailta kyseiset tiedot lainsäädännön velvoittamana. Jo olemassa olevien tiedoksiantovelvoitteiden lisäksi ei ole perusteltua säätää uusia velvoitteita, etenkin kun kaikilla henkilöliikenteen harjoittajilla ei ole tiedossa edes asiakkaidensa henkilöllisyys.

Henkilöliikennettä koskevat toimenpiteet covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi (58 e §)

SMAL kannattaa lainmuutosesityksen 58 e §:n 1 kohdan mukaisten henkilöliikennettä koskevien menettelyjen ohjeistamista lainsäädäntöteitse siten, että covid-19-epidemian leviäminen saataisiin mahdollisimman tehokkaasti estettyä. Jo nykyisellään kuljetuspalvelujen tarjoajat noudattavat toiminnassaan pitkälti esityksen mukaisia käytänteitä ilman lainasäädännön velvoitteitakin. On silti perusteltua, että toimenpiteet määritellään laissa. Sen sijaan säännöksen 2 kohdan mukaisen tiedottamisvelvoitteen sälyttämistä liikennöitsijälle SMAL ei näe perusteltuna. Joissakin tilanteissa ohjeiden antaminen liikennevälineessä on käytännössä jopa mahdotonta. On tietysti ensiarvoisen tärkeää, että matkustajaa ohjataan käyttäytymään terveysasiat huomioon ottaen vastuullisesti. Kyseiset ohjeistukset tulee kuitenkin hoitaa viranomaisneuvonnalla. Esimerkiksi käsihygienian noudattamisen ja kasvomaskien käyttösuositusten on tultava taholta, jolla on yksittäisen yrityksen ohjeistusta suurempi painoarvo.

Matkustajamäärän rajoittaminen covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi (58 f §)

SMAL pitää haasteellisena epidemian leviämisen estämiskeinona matkustajamäärien rajoittamista. Esityksessä mainitut kriteerit rajoituksen käyttöönotolle ovat liian yleisluonteisesti määriteltyjä, joiltain osin jopa perustelemattomia ja vailla tilastollista faktapohjaa. Matkustajamäärän rajoittamisen arviointikriteerit ovat epämääräisiä ja eivät sovellu kaikkiin kuljetusmuotoihin. Lisäksi on otettava huomioon, että kaikissa kuljetusmuodoissa, esimerkiksi lähiliikenteessä, rajoitustoimia ei edes pystytä toteuttamaan. Kaikissa tilanteissa, joissa asiakas ei tee ennakkovarausta, on rajoittaminen ja rajoitustoimien noudattamisen valvonta käytännössä mahdotonta. SMAL näkee ongelmallisena myös 58 f § 5 momentin 3-kohdan mukaiset arviointikriteerit. Kun esim. kasvomaskien käyttö ei ole pakollista, vaan pelkkään suositukseen perustuvaa, on liikenteenharjoittajan vaikeaa velvoittaa asiakasta maskin käyttöön.

SMAL katsoo, että matkustajamäärien rajoittamista koskevaa säännöstä ei tulisi sisällyttää tartuntalain muutokseen edellä mainituilla perusteilla. Matkustajamäärien rajoittamisella mielestämme puututtaisiin merkittävällä tavalla myös yritysten elinkeinovapauteen. Mikäli tähän kuitenkin päädytään, on tämän lainsäädännön aiheuttamat yritysten tulonmenetykset kompensoitava yrityksille.

SUOMEN MATKAILUALAN LIITTO RY (SMAL)

Heli Mäki-Fränti
toimitusjohtaja

Päivi Laatikainen-Mattsson
apulaisjohtaja, lakimies